

MGA SALIK NA NAKAKAIMPLUWENSIYA SA PAGSASALITA NG WIKANG FILIPINO NG MGA CEBUANONG MAG - AARAL SA KURSONG EDUKASYON

DOI: 10.5281/zenodo.16155249

RAQUEL R. MAGOS

Mag-aaral, Graduate School of Education, University of the Visayas
ORCID: 0009-0006-0591-7514
raquelrichtermagos@gmail.com

MIRAFLORE I. SALDUA, DALC-FILIPINO (Cand.)

Propesor, Graduate School of Education, University of the Visayas
ORCID: 0000-0002-9067-0184
saldumiraflore@gmail.com

ABSTRAK

Nilalayon ng pag-aaral na ito na tukuyin ang mga salik na nakakaimpluwensiya sa pagsasalita ng wikang Filipino ng mga Cebuanong mag-aaral sa kursong Edukasyon sa Cebu Eastern College. Gumamit ang mananaliksik ng deskriptibo-korelasyonal na disenyo upang suriin ang ugnayan sa pagitan ng kasanayan sa pasalitang komunikasyon at mga salik tulad ng saloobin, lawak ng talasalitaan, at antas ng pagkakalantad sa wikang Filipino. Ang mga datos ay nakalap mula sa 210 mag-aaral na pinili gamit ang Krejcie and Morgan Table, at nasuri gamit ang mga istatistikal na kasangkapan tulad ng weighted mean at Pearson r-correlation. Ipinakita ng resulta na ang mga mag-aaral ay may positibong saloobin sa wikang Filipino (mean = 3.32), mataas ang kasanayan sa talasalitaan (mean = 26.62), at lubos na nalalantad sa wika sa iba't ibang konteksto (mean = 3.32). Bukod dito, lumitaw na "magaling" ang antas ng kanilang pasalitang pagganap (grand mean = 3.46). Ayon sa pagsusuri gamit ang Pearson r, may makabuluhang ugnayan sa pagitan ng oral na komunikasyon at saloobin ($r = 0.580$), talasalitaan ($r = 0.703$), at pagkalantad sa wika ($r = 0.666$). Ipinapakita nito na habang lumalawak ang bokabularyo at nagiging positibo ang pananaw sa Filipino, mas humuhusay ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pagsasalita. Iminumungkahi ng pag-aaral ang pagpapatupad ng mga programang magpapatibay sa paggamit ng Filipino sa loob at labas ng silid-aralan, partikular sa mga aktibidad na pasalita, at ang integrasyon ng wika sa iba't ibang asignatura upang mapalalim ang kaalaman at pagpapahalaga sa wikang pambansa.

Mga Susong Salita: *wikang Filipino, Cebuanong mag-aaral, integrasyon ng wika, wikang pambansa*

PANIMULA

Ang wikang Filipino ay siyang pambansang wika sa Pilipinas. Ito ay isa sa napakaepektibong wika ng pagkatuto sa edukasyon, at ang mahusay na paggamit sa wika ay magdadala sa tao sa rurok ng tagumpay. Nakasaad sa 1987 Konstitusyon, Artikulo XIV, Seksyon 6, na ang wikang pambansa ng Pilipinas ay Filipino. Ang wikang pambansa ay isang wikang ginagamit ng mga mamamayan sa isang bansa sa pakikipag- komunikasyon, pasalita man o pasulat. Ito ang wikang nauunawaan at ginagamit ng karamihan sa bansa. Nararapat na bawat Filipino ay bihasa at dapat gamitin ito sa lahat ng antas ng kaalaman at pagsikapang aralin ang tamang pagsalita at paggamit nito dahil ito ang kaluluwa ng ating bansa nararapat na ito ay ipagmalaki at payabungin. Malaki ang papel na ginagampanan ng wika sa pambansang kaunlaran partikular na sa larangan ng edukasyon. Sa wika nakasalalay ang epektibong pagkatuto ng mga mag-aaral at tagumpay na paghahatid ng mga ideya sa ibang tao. Sa pagbabago ng panahon, marami ang nagsisikap na mapaunlad at mapayaman ang wikang Filipino bilang wikang panturo o midyum sa edukasyon. Naniniwala rin ang ilan sa kakayahan ng wikang Filipino sa pagtuturo na madaling naiintindihan ng mga mag-aaral.

Ang pagsasalita ay bahagi ng makrong kasanayan na kailangang hasain ng isang tao, sapagkat bawat salitang namumutawi sa bibig ng tao ay may kahulugan na maaaring magamit sa pakikipagkomunikasyon sa pang - araw araw na pamumuhay kaya naman mahalaga na suriin at unawain ang mga salita bago ito sabihin o bigkasin.

Sa kasalukuyan, maraming mga Filipino ang hindi marunong magsalita at umintindi ng wikang Filipino dahil sa iba't - ibang salik (Busalanan, 2018). Dahil sa globalisasyon, maraming Filipino ang mas nakatuon sa paggamit ng mga banyagang wika, tulad ng Ingles, dahil sa mga oportunidad sa trabaho at edukasyon. Ang malawak na impluwensiya ng banyagang kultura, tulad ng mga pelikula, TV shows, at musika na kadalasang gumagamit ng Ingles, ay nakakaapekto sa pag-unlad ng wikang Filipino.

Ang una ay sa paaralan sapagkat karamihan sa mga paaralan lalo na kung pribado ay mas binibigyang halaga ang banyagang salita kaya't nawawalan ng halaga ng paunti - unti ang wikang Filipino (Dicang & Molina, 2023). Itinuturing nilang isa sa pinakamahirap na asignatura ang wikang Filipino sapagkat sila ay nahihirapan sa pagsasalita dahil na rin sa limitado ang kanilang alam na mga salita sa wikang Filipino.

Mahalaga ang pag-aaral sa mga salik na nakakaapekto sa pagsasalita ng wikang Filipino upang mas maunawaan natin kung paano pinapalakas o pinahihina ang paggamit ng wika sa ating lipunan. Sa pamamagitan ng pag-aaral ng mga salik tulad ng edukasyon, media, globalisasyon, at mga dialekto, matutukoy natin ang mga pangunahing hadlang at oportunidad na nakakaapekto sa pagkatuto at paggamit ng Filipino. Ang kaalaman sa mga salik na ito ay makatutulong sa pagpapalano ng mga hakbang upang mapanatili at mapalaganap ang wika, pati na rin sa pagbuo ng mga programang makikinabang ang bawat sektor ng lipunan. Bukod dito, ang pag-aaral ng mga salik ay nagbibigay daan upang mapanatili ang ating pagkakakilanlan bilang isang bansa, at mapalakas ang ating pag-unawa at pagpapahalaga sa ating kultura at tradisyon.

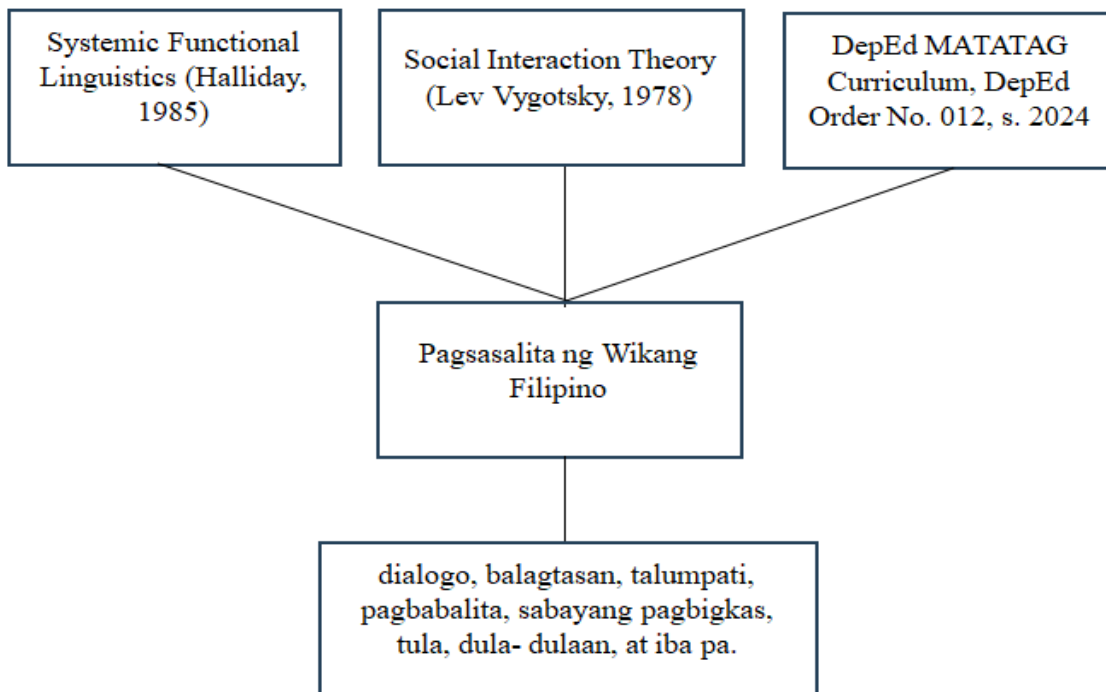
Ang pag-aaral na ito ay naglalayong mailahad ang mga pangunahing salik na nakakaapekto sa pagsasalita ng wikang Filipino ng mga tagatugon. Nilalayan din ng pag-aaral na ito na malaman ang mga karaniwang hamon na kinakaharap ng mga tagatugon sa pagsasalita ng wikang Filipino.

Balangkas Teoretikal

Ang pag-aaral na ito ay nakaangkla sa Social Interaction Theory ni Lev Vygotsky. Ang Social Interaction Theory, na unang ipinakilala ni Lev Vygotsky, ay nagsasaad na ang wika at iba pang kasanayan sa pagkatuto ay bumubuo at umuunlad sa pamamagitan ng pakikipag-ugnayan ng isang indibidwal sa iba pang tao (Mahn & Fazalehaq, 2020). Ayon sa teoryang ito, ang wika ay hindi lamang isang kasangkapan para sa komunikasyon, kundi isang mahalagang bahagi ng pag-iisip at pagkatuto. Sa Social Interaction Theory, itinuturing na ang social na kapaligiran—kabilang ang pamilya, guro, kaibigan, at mga kaklase—ay may malaking epekto sa pagkatuto ng wika ng isang bata. Ang pakikipag-usap at pakikisalamuha sa mga tao sa paligid ay nagbibigay ng pagkakataon upang matutunan ang mga kasanayan sa wika, tulad ng pagpapahayag ng saloobin, pagbibigay ng opinyon, at pag-unawa sa mga salita at pangungusap. Sa konteksto ng Filipino, ipinapakita ng Social Interaction Theory na mas magiging matagumpay ang mga mag-aaral sa pagkatuto ng Filipino kung sila ay patuloy na nakikipag-usap sa mga tao sa kanilang paligid gamit ang wika, at kung nakakaranas sila ng aktibong pagtutok at gabay mula sa mga nakatatanda o guro.

Figura 1

Teoretikal na Balangkas

Social Interaction Theory ni Lev Vygotsky (1978)

Ipinapakita ni Halliday na ang wika ay hindi lamang istraktura kundi isang sistemang panlipunan na tumutugon sa iba't ibang tungkulin tulad ng instrumental, regulatory, interactional, personal, at representational. Sa konteksto ng silid-aralan, kapag ang wika ay ginamit sa mga tunay na layunin—halimbawa, sa pagpapahayag ng opinyon, pakikipagtulungan, o pagsagot sa problema—mas nagiging makabuluhan ito sa mga mag-aaral. Ayon kay Halliday, ang wika ay may papel sa pagtatayo ng kahulugan sa lipunan, kaya't ang pagpapaunlad ng pagsasalita sa Filipino ay hindi dapat lamang nakatuon sa gramatika kundi sa paggamit nito sa kontekstong sosyal at akademiko.

MATATAG Curriculum ng Kagawaran ng Edukasyon (DepEd Order No. 012, s. 2024)

Ang pinakabagong kurikulum ng DepEd ay nagbibigay-diin sa "Makatao, Makakalikasan, Makabansa, at Maka-Diyos" na edukasyon. Nakasaad sa DepEd Order No. 012, s. 2024 na kailangang gamitin ang wikang Filipino bilang isang epektibong daluyan ng kognitibong kaalaman, partikular sa mga asignaturang may lokal na konteksto. Sa ilalim ng MATATAG curriculum, binibigyang-pansin ang paggamit ng mother tongue at wikang Filipino upang mapatatag ang pundasyong pangwika ng mga mag-aaral, lalo na sa early grades at sa mga lugar kung saan hindi natural ang paggamit nito.

Paglalahad ng Suliranin

Ang pag-aaral na ito ay naglalayong suriin ang mga pananaw ng Cebuanong mag-aaral sa programang Edukasyon hinggil sa wikang Filipino at kung paano nakaapekto ang wika sa kanilang komunikasyong pasalita.

Tinitiyak ng pag-aaral na ito na sagutin ang mga katanungang:

1. Ano ang demograpikong propayl ng mga tagatugon batay sa:
 - 1.1. Kasarian; at
 - 1.2. Tirahan (Rural o Urban)?
2. Ano ang pananaw ng mga tagatugon sa wikang Filipino batay sa:
 - 2.1. Saloobin (Attitude);
 - 2.2. Talasalitaan (Vocabulary); at
 - 2.3. Pagkakalantad sa Wika (Exposure to the Language)?
3. Ano ang antas ng pagganap ng mga mag-aaral sa pasalitang komunikasyon batay sa:
 - 3.1. Katatasan at kalinawan sa pagsasalita;
 - 3.2. Pagbuo ng pangungusap; at
 - 3.3. Tulin ng pagsasalita?
4. May kaugnayan ba ang kasanayan sa oral ng komunikasyon ng mga mag-aaral batay sa:
 - 4.1 Saloobin (Attitude);
 - 4.2. Talasalitaan (Vocabulary); at
 - 4.3. Pagkakalantad sa Wika (Exposure to the Language)?
5. Batay sa mga natuklasan, anong programa ang maaring imungkahi?

Paglalahad ng Null Hypothesis

Ho1: Walang makabuluhang ugnayan ang kasanayan sa oral ng komunikasyon ng mga mag-aaral at ang kanilang Saloobin.

Ho2: Walang makabuluhang ugnayan ang kasanayan sa oral ng komunikasyon ng mga mag-aaral at ang kanilang Talasalitaan.

Ho3: Walang makabuluhang ugnayan ang kasanayan sa oral ng komunikasyon ng mga mag-aaral at ang kanilang Pagkakalantad sa Wika.

Mga Kaugnay na Literatura

Ayon kay Arocha (2016), ang wika ay maituturing pinakamabisang kasangkapan sa pakikipag-komunikasyon sa ating kapwa sapag ito ay nagsisilbing tulay sa pakikipagkomunikasyon, upang masabi at maihayag ang ating mga saloobin, damdamin, kaisipan at pananaw at ito ay nagagawa lamang sa pamamagitan ng pagsasalita.

Ayon Gutierrez (2017), ang Wikang Filipino ay napakahalaga sapagkat ito ay ginagamit sa pang-araw-araw na pakikipag-usap o pakikipagtalastasan. Bilang isang mag-aaral, ang wikang Filipino ay hindi dapat ikahiya bagkos ito ay gamitin at ipagmalaki. Sinasaad nito na ang wikang Filipino ay isa sa pinakamahalagang yaman ng mga Filipino,

ito ay nagsisilbing rason kung bakit nagkakapagpahayag tayo ng saloobin sa paraang pasulat o pasalita kaya marapat lamang na ito ay ipagmalaki.

Ayon naman sa pag-aaral na "The Effect of Learning Quality and Learning Satisfaction on Learning Outcomes in Online Learning" maraming pagkakaiba ang nararamdaman ng mga mag-aaral kapag nakikilahok sa online na pag-aaral. Ang pag-aaral na ito ay naglalayong matukoy ang epekto ng kalidad ng pagkatuto at ang proseso ng pagkatuto sa mga resulta ng pagkatuto sa panahon ng pagpapatupad ng online learning. Sa pag-aaral na ito ay nalaman na walang malaking epekto ang online learning sa pagkatuto ng mga mag-aaral kaya masasabing hindi problema ang online learning sa pagkatuto (Sa'adah & Hidayat, 2022).

Ang pananaw ng mga kalahok ay nagpapakita na ang suporta ng guro at pinasimpleng mga aktibidad at ang pagbibigay ng magulang ng mahusay na koneksyon sa internet at ang aparato ay maaaring gumawa ng isang malakas na pagganyak sa pag-aaral. Inirerekomenda na ang mga aktibidad sa online na klase ay dapat na napakasimple dahil ang mga mag-aaral ay walang pagpipilian dahil ito ay nasa gitna pa rin ng krisis sa kalusugan. Nararapat na suportahan ang mga mag-aaral sa kanilang mga online na klase. Magtutulungan ang mga magulang, guro, at iba pang stakeholder upang tugunan ang mga pangangailangan ng mga mag-aaral (Diu et al., 2022).

Ang Wikang Filipino ay mahalagang kasangkapan sa mabisang komunikasyon sa Pilipinas ayon kay (Ranque et al., 2024). Ginagamit ito sa araw - araw na usapan sa tahanan, paaralan, at sa pamahalaan. Sa kabila ng pag - usbong ng teknolohiya at impluwensiya ng wikang Ingles, nananatili pa ring matatag ang Filipino bilang pangunahing wika ng pakikipagtalastasan sa mga mamamayan. Ito ay nagpapalalim ng pagkakaunawaan nagpapalaganap ng kultura, at nagpapalakas ng pambansang pagkakakilanlan. Gayunpaman, may mga pagkakataong hindi ito lubos na nagagamit lalo na sa mga pormal na larangan gaya ng agham, teknolohiya at propesyonal na komunikasyon ayon kay (Rebato, 2024). Madalas ay mas pinipili ang Ingles dahil sa kakulangan ng mga teknikal na terminong Filipino. Dahil dito, mahalaga ang patuloy na pagpapaunlad at paggamit ng Filipino sa ibat ibang anyo ng komunikasyon upang mapanatili ang pagiging buhay at makabuluhan ng wika sa makabagong panahon.

METODOLOHIYA

Ang pagsusuri sa mga salik na nakaaapekto sa pagsasalita ng wikang Filipino ng mga piling Cebuanong mag-aaral ay ginamitan ng metodolohiyang palarawan o deskriptibong pananaliksik. Ito ay naglalaman ng mga paraan kung paano maisasagawa ang pagsusuri. Kasama rito ang mga hakbang tulad ng paggamit ng gabay sa pakikipanayam upang makuha ang datos mula sa mga tagatugon. Layunin ng pagsusuring ito na matukoy ang mga salik na nakaaapekto sa pagsasalita ng wikang Filipino ng mga piling Cebuanong mag-aaral sa unang taon.

Disenyo

Ang pag-aaral na ito ay gumamit ng deskriptibong kaugnayang metodolohiya. Ang deskriptibong kaugnayan ay isang uri ng disenyo ng pananaliksik na sumusubok tukuyin ang ugnayan sa pagitan ng dalawa o higit pang baryabol nang hindi gumagawa ng pag-aangkin tungkol sa sanhi at bunga (McBurney at White, 2009). Layunin nitong makita kung may kaugnayan ang kasanayan sa oral na komunikasyon ng mga mag-aaral batay sa kanilang saloobin, talasalitaan, at pagkakalantad sa wika. Kasabay nito, gumamit din ang pag-aaral ng kwantitatibong disenyo, na karaniwang ginagamit sa mga larangan tulad ng agham panlipunan, sikolohiya, ekonomiya, at edukasyong pananaliksik.

Kaligiran

Isinagawa ang pag-aaral na ito sa Cebu Eastern College, isang pribadong institusyong pang-edukasyon na matatagpuan sa Lungsod ng Cebu. Ang paaralan ay nag-aalok ng edukasyon mula elementarya hanggang tersyarya, at kilala sa pagbibigay-diin sa akademikong kahusayan, disiplina, at pagpapaunlad ng kakayahang komunikatibo ng mga mag-aaral. Sa panahon ng pananaliksik, ang kolehiyo ay may programang Edukasyon na layuning ihanda ang mga mag-aaral para sa propesyon ng pagtuturo, lalo na sa larangan ng Filipino at iba pang kaugnay na asignatura.

Respondente

Sa pananaliksik na ito, ginamit ang Krejcie and Morgan Table bilang batayan sa pagtukoy ng tamang bilang ng sample mula sa kabuuang populasyon. Ayon sa tala ng paaralan, may humigit-kumulang 450 mag-aaral sa kursong Edukasyon. Batay sa Krejcie and Morgan Table, kung ang populasyon ay 450, ang nararapat na bilang ng sample upang magkaroon ng representatibong resulta ay 210 tagatugon. Ito ay naaayon sa pamantayang estadistikal na 95% confidence level at 5% margin of error, na karaniwang ginagamit sa mga panlipunang pananaliksik.

Ang mga tagatugon ay pinili batay sa mga sumusunod na pamantayan: sila ay kasalukuyang naka-enroll sa kursong Edukasyon sa Cebu Eastern College Inc., mga unang taon sa kolehiyo, kusang-loob na pumayag at pumirma sa may kaalamang pahintulot upang lumahok sa pananaliksik, at nasa wastong edad o legal na gulang na.

Talahanayan 1

Krejcie and Morgan Table

Populasyon ng mag-aaral sa kursong edukasyon (N)	Sample na kukunin (s)
450	210

Instrumento

Ang mananaliksik ay bumuo ng isang talatanungan bilang pangunahing kasangkapan sa pangangalap ng datos. Ang unang bahagi ng talatanungan ay tumutukoy sa mga personal na impormasyon ng mga kalahok batay sa kasarian at lugar ng paninirahan.

Ang ikalawang bahagi ay sumasaklaw sa pananaw ng mga kalahok tungkol sa wikang Filipino na nakabatay sa tatlong salik: saloobin, lawak ng talasalitaan, at antas ng pagkakalantad sa wika.

Ang ikatlong bahagi ay tumutukoy sa antas ng kakayahan ng mga mag-aaral sa pasalitang komunikasyon, na sinusuri sa pamamagitan ng sumusunod na mga aspekto: katatasan at kalinawan sa pagsasalita, pagbuo ng pangungusap, at tulin ng pagsasalita.

Kalakip din sa talatanungan ang isang pagsusulit sa balarila na binubuo ng tatlong pumung (30) bilang ng tanong, na iniangkop para sa antas ng mga mag-aaral sa unang taon sa kolehiyo.

Ang mga pahayag na may kaugnayan sa saloobin, pagkakalantad sa wika, at antas ng pagganap sa pasalitang komunikasyon ay sasagutin gamit ang apat na antas ng kasunduan: Lubos na Sumasang-ayon (4), Sumasang-ayon (3), Hindi Sumasang-ayon (2), at Lubos na Hindi Sumasang-ayon (1).

Samantala, ang bahagi para sa talasalitaan ay sasagutan sa pamamagitan ng pagpili ng titik ng wastong sagot mula sa mga ibinigay na pagpipilian.

Ang antas ng pagganap ay masasagot rin sa pamamagitan ng Lubos na sumasang-ayon (4), Sumasang-ayon (3), Hindi Sumasang-ayon (2), at Lubos na Hindi sumasang-ayon (1). Samantala, ang bahagi ng talasalitaan ay binubuo ng isang 30-item na pasulit sa balarila, kung saan ang tagatugon ay pipili ng tamang letra ng sagot batay sa kahulugan ng mga salitang Filipino. Ang ikatlong bahagi ng talatanungan ay nakatuon sa antas ng pagganap ng mga mag-aaral sa pasalitang komunikasyon. Nahahati ito sa tatlong dimensyon: katatasan at kalinawan sa pagsasalita, pagbuo ng pangungusap, at tulin ng pagsasalita. Ang bawat pahayag sa bahaging ito ay sinasagutan din gamit ang parehong Likert scale upang masukat ang kasanayan ng mag-aaral sa pagpapahayag gamit ang wikang Filipino. Sa kabuuan, ang talatanungan ay nilikha upang matiyak na masusukat nang komprehensibo ang salik ng wika sa konteksto ng akademikong komunikasyon, gamit ang makabuluhang datos na maaaring suriin sa pamamagitan ng istatistikal na pamamaraan.

Pangalap ng Datos

Ang mananaliksik ay sumunod sa tamang proseso ng pangangalap ng datos, ang mga proseso ay ang mga sumusunod:

Pre-Data Gathering. Ang mananaliksik ay gumawa ng sulat para sa Dekano upang humingi ng permiso na isagawa ang pananaliksik. Matapos itong maaprubahan, isinumite ito sa Institutional Review Board (IRB) para sa beripikasyon ng etikal na pamantayan. Kasunod nito, humingi rin ang mananaliksik ng pahintulot mula sa Pangalawang Pangulo sa Akademiya upang maisagawa ang pananaliksik sa Cebu Eastern College Inc. Kapag ang lahat ng liham ay pirmado at aprubado, ipinasuri at ipawasto ng mananaliksik ang ginawang talatanungan upang matiyak ang kaangkupan at bisa nito.

Actual Data Gathering. Ang mananaliksik ay nagtungo sa mismong lugar ng pananaliksik upang magsagawa ng oryentasyon sa mga impormante, kung saan ipinaliwanag ang layunin ng pag-aaral at ang nilalaman ng kaalamang pahintulot. Matapos nito, tinanong niya ang mga kalahok kung nais pa rin nilang lumahok sa pananaliksik. Ang mga pumayag ay pumirma sa form ng may-kaalamang pahintulot. Ang bawat panayam ay itinagal lamang ng lima hanggang sampung minuto bawat kalahok. Lahat ng panayam ay naitala ng mananaliksik para sa pagsusuri.

Post-Data Gathering. Pagkatapos ng lahat ng panayam, isinulat ng mananaliksik ang mga naitalang sagot ng mga kalahok. Sa pagsusuri, kanyang tinukoy ang mga karaniwang tema o pattern sa mga tugon. Mula rito, sinuri at binigyang-kahulugan ng mananaliksik ang mga datos upang makabuo ng mga konklusyon batay sa layunin ng pananaliksik.

Pag-aanalisa sa Datos

Para masuri ang mga datos, ang mga sumusunod na kagamitang pang-istatistika ay ginamit.

Bilang at Porsyento. Ito ay ginamit upang malaman ang bilang at porsyento ng bawat kategorya sa propayl ng mga tagatugon.

Weighted Mean. Ito ay ginamit upang malaman ang average ng bawat indikasyon sa pananaw ng mga tagatugon tungkol sa wikang filipino at ang antas ng pagganap ng mga mag-aaral sa pasalitang komunikasyon.

Pearson R-Correlation. Ito ay ginamit upang malaman kung mayroon bang makabuluhang ugnayan ang kasanayan sa oral ng komunikasyon ng mga mag-aaral at ang kanilang Saloobin, kasanayan sa oral ng komunikasyon ng mga mag-aaral at ang kanilang Talasalitaan, at kasanayan sa oral ng komunikasyon ng mga mag-aaral at ang kanilang Pagkakalantad sa Wika.

Etikal na Konsiderasyon

Ang pag-aaral ay isasagawa alinsunod sa mga alituntunin na nakasaad sa Deklarasyon ng Helsinki (World Medical Association, 2013). Ang pag-apruba ay makukuha mula sa Research and Ethics Committee ng University of the Visayas, na may Reference No. NPMAED2025-038 na may petsang June 17, 2025. Bukod dito, ang pag-aaral ay kinasasangkutan ng mga mag-aaral na may pahintulot ng paglagda ng consent at assent form na sumagot sa isang talatanungan. Bago kumpletuhin ang mga talatanungan, makakatanggap ang mga kalahok ng isang form ng pahintulot na naglalaman ng layunin ng pag-aaral, mga pamamaraan, mga panganib at benepisyo, mga hakbang para sa pagiging kompidensyal, boluntaryong pakikilahok, at impormasyon sa pakikipag-ugnayan. Walang ibibigay na pinansyal na insentibo para sa pakikilahok. Ang mga may-akda ay nagdedeklara ng walang mga salungat na interes. Sa pagsunod sa mga etikal na kasanayan sa pananaliksik, lahat ng kalahok ay bibigyan ng impormasyon tungkol sa layunin ng pananaliksik at ang kanilang papel dito sa pamamagitan ng malinaw at maikling mga form ng pahintulot; ang paglahok ay boluntaryo, at magkakaroon ng opsyon ang mga kalahok na umatras sa pag-aaral anumang oras nang hindi nahaharap sa anumang negatibong konsekwensya; Bukod pa rito, titiyakin ng pag-aaral na mapanatili ang pagiging kompidensyal ng mga kalahok sa pamamagitan ng pag-anonymize ng anumang mga sagot at pagprotekta sa data mula sa hindi awtorisadong pag-akses; at, dahil ang pag-aaral ay nakatuon sa mga estudyante sa mataas na paaralan, ang angkop na pahintulot mula sa mga tagapag-alaga ay makukuha alinsunod sa mga patnubay ng institusyon. Alinsunod sa mga etikal na kasanayan sa pananaliksik, lahat ng kalahok ay bibigyan ng impormasyon tungkol sa layunin ng pananaliksik at ang kanilang papel dito sa pamamagitan ng malinaw at maikling mga pormularyo ng pahintulot; ang paglahok ay magiging boluntaryo, at magkakaroon ang mga kalahok ng opsyon na umatras mula sa pag-aaral anumang oras nang walang anumang negatibong kahirinatan; Bukod dito, bilang isang guro sa pribadong paaralan, ang mananaliksik ay nakatuon sa pagprotekta sa mga estudyante mula sa anumang posibleng pinsala o panganib na maaaring mangyari sa panahon ng proseso ng pananaliksik. Alinsunod sa tungkuling ito, susunod ang pag-aaral sa mga alituntuning itinakda ng Commission on Higher Education (CHED) upang matiyak na ang mga karapatan at kaligtasan ng mga estudyante ay palaging iginagalang. Tinitiyak din ng mananaliksik na walang gastos na kailangang sagutin ng paaralan o mga respondente sa pakikilahok sa pag-aaral na ito. Bukod dito, ang pamamahala ng sarbey at iba pang aktibidad na may kaugnayan sa pag-aaral ay maaaring na nakipag-usap sa punong guro upang maiwasan ang anumang pagkaabala sa mga klase o posibleng sukat ng klase. Sa wakas, susunod ang pag-aaral sa mga pamantayang etikal na itinatag ng mga kaugalingan ng paaralan, tinitiyak na hindi mapapahamak ang mga kalahok at ang mga natuklasan ay gagamitin nang matalino at alinsunod sa mga pamantayang akademiko.

RESULTA AT PAGTATALAKAY

Ang bahaging ito ng pag-aaral ay naglalayong ipresenta at talakayin ang mga natuklasang datos na nakalap mula sa isinagawang sarbey o pananaliksik. Ang mga resulta ay inilalahad sa pamamagitan ng talahanayan upang mailarawan nang malinaw ang mga sagot ng mga kalahok, habang ang kasunod na diskusyon ay naglalayong bigyang-pakahulugan ang mga ito batay sa kaugnay na teorya, konteksto ng pananaliksik, at umiiral na mga literatura.

Propayl ng mga Tagatugon

Ang talahanayan sa ibaba ay tungkol sa propayl ng mga tagatugon batay sa kasarian at tirahan. Nakapaloob dito ang bilang at porsyento ng bawat kategorya.

Talahanayan 2

Propayl ng mga Tagatugon

Propayl		f	%
Kasarian	Lalake	62	30
	Babae	131	62
	LGBTQIA+	17	8

Kaburuan		210	100
Tirahan	Urban	187	89
	Rural	23	11
Kaburuan		210	100

Batay sa datos, may kabuuang 210 mag-aaral ang kabilang sa kursong edukasyon. Sa bilang na ito, 62 (30%) ay mga lalake, habang mas marami ang mga babae na may 131 na katumbas ng 62% ng kabuuang bilang. Samantala, ang mga mag-aaral na kinikilala bilang bahagi ng LGBTQIA+ community ay nasa 17 o 8%. Makikita sa datos na ang mga babae ang may pinakamaraming kinatawan sa kursong edukasyon, higit pa sa pinagsamang bilang ng mga lalake at LGBTQIA+.

Ang ganitong datos ay maaaring ipaliwanag sa pamamagitan ng konsepto ng birth ratio at gender-based career preference. Sa Pilipinas, ayon sa Philippine Statistics Authority, bagamat halos pantay ang birth ratio ng lalaki at babae sa populasyon, mas mataas ang propensiyang pumili ng kursong edukasyon ang kababaihan kaysa sa kalalakihan. Ayon sa mga pag-aaral, ito ay bunga ng gender socialization kung saan ang mga kababaihan ay mas nahuhubog sa mga tungkuling nurturing, caregiving, at communication-oriented—mga katangiang itinuturing na mahalaga sa larangan ng pagtuturo. Kaya't kahit pantay o halos pantay ang populasyon sa panganganak (birth ratio), mas maraming babae ang pumapasok sa kursong Edukasyon dahil sa lipunang pananaw na mas "angkop" sa kanila ang propesyon ng pagtuturo. Samantala, ang maliit na bahagdan ng LGBTQIA+ (8%) ay nagpapahiwatig pa rin ng underrepresentation sa mga teacher education program. Bagama't mas tanggap na ngayon sa lipunan ang sexual and gender diversity, may mga LGBTQIA+ na nahihirapang makahanap ng ligtas na espasyo sa ilang larangan, lalo na sa edukasyon kung saan nananatili ang ilang stigma at stereotype.

Ipinapakita ng datos na ang kursong edukasyon ay patuloy na pinangungunahan ng kababaihan, na maaaring magpakita ng gender-based preference sa pagpili ng propesyon, lalo na sa larangan ng pagtuturo. Ang mas mababang porsyento ng mga lalake at LGBTQIA+ ay maaaring mag-ugat sa mga tradisyonal na pananaw sa lipunan hinggil sa kung sino ang "akmang" maging guro. Ang ganitong gender distribution ay may epekto rin sa dynamics ng classroom management at diversity sa mga faculty in the future, kaya mahalagang isulong ang mas inklusibong pagtingin sa kursong edukasyon.

Ayon sa pag-aaral ni Mendoza et al. (2022), mas pinipili ng mga kababaihan ang kursong edukasyon dahil sa kanilang maternal and nurturing roles na ipinapalagay ng lipunan. Samantala, tinukoy din sa pananaliksik nina Reyes at Santos (2021) na may underrepresentation ng mga LGBTQIA+ at kalalakihan sa mga teacher education programs, at ito ay sanhi ng stigma at gender stereotyping. Ipinapayo ng mga mananaliksik ang pagpapalakas ng gender sensitivity programs upang mahikayat ang mas inklusibong partisipasyon sa larangan ng edukasyon.

Ayon sa ipinakitang datos, karamihan sa mga mag-aaral sa kursong edukasyon ay nagmula sa urban na lugar na may kabuuang 187 mag-aaral o 89% ng populasyon. Samantalang 23 mag-aaral lamang o katumbas ng 11% ang mula sa rural na lugar. Ipinapakita nito na ang mas nakararaming bahagi ng mga estudyante ay naninirahan sa mga pook urbanisado.

Ang malaking bilang ng mga mag-aaral mula sa urban ay maaaring maiugnay sa lokasyon ng paaralan na matatagpuan sa sentro ng Cebu City—isang urbanisadong lugar na madaling ma-access ng mga estudyante mula sa lungsod. Dahil dito, nagiging mas madali para sa mga urban-based na mag-aaral na mag-enroll at magpatuloy sa kanilang pag-aaral. Bagama't maliit ang bilang ng mga mag-aaral mula sa rural areas, nagpapakita ito ng posibleng hadlang sa accessibility, gaya ng transportasyon at gastusing may kinalaman sa paninirahan sa lungsod.

Ayon sa pag-aaral nina Dela Cruz at Ramirez (2020), ang mga institusyong edukasyonal na matatagpuan sa urban areas ay mas naaabot ng mga mag-aaral na nakatira sa kalunsuran dahil sa mas maraming oportunidad, transportasyon, at imprastruktura. Ganito rin ang punto ng pananaliksik nina Lopez at Javier (2023) na nagsasaad na may pagkakaiba sa educational access ng urban at rural students, kung saan mas nahihirapan ang mga galing sa kanayunan sa pagpasok sa mga pamantasan sa lungsod.

Saloobin ng mga mag-aaral sa Wikang Filipino

Ang talahanayan sa ibaba ay tungkol sa salaoobin ng mga mag-aaral sa wikang Filipino. Nakapaloob dito ang mga indikasyon, mean, standard deviation, at verbal na interpretasyon.

Talahanayan 3

Saloobin ng mga mag aaral sa Wikang Filipino

Saloobin	Mean	SD	Interpretasyon
----------	------	----	----------------

1. Ang wikang Filipino ay simbolo ng ating identidad	3.37	0.601	Lubos na Sumasang-ayon
2. Ang wikang Filipino ay kasangkapan sa pagpapahayag ng damdamin	3.48	0.580	Lubos na Sumasang-ayon
3. Ang wikang Filipino ay mayaman sa kasaysayan	3.39	0.578	Lubos na Sumasang-ayon
4. Ang wikang Filipino ay ginagamit lamang sa informal na usapan	3.53	0.597	Lubos na Sumasang-ayon
5. Ang wikang Filipino ay nag-uugnay sa iba't ibang rehiyon	3.46	0.537	Lubos na Sumasang-ayon
6. Ang wikang Filipino ay isang epektibong tool sa edukasyon	3.52	0.613	Lubos na Sumasang-ayon
7. Ang wikang Filipino ay may kakayahang magbago at mag-adapt	3.42	0.592	Lubos na Sumasang-ayon
8. Ang wikang Filipino ay may madaling teknikal na termino	3.50	0.572	Lubos na Sumasang-ayon
9. Ang wikang Filipino ay may likas na yaman ng mga salitang makulay	3.35	0.594	Lubos na Sumasang-ayon
10. Ang wikang Filipino ay isang paraan ng pagmamalaki sa bansa	3.13	0.851	Sumasang-ayon
11. Hindi ako madaling nakakaintindi sa Wikang Filipino	2.92	0.809	Sumasang-ayon
12. Naibigan ko ang pagsasalita gamit ang wikang Filipino	2.98	0.809	Sumasang-ayon
13. Nagustuhan kong marinig ang aking kausap gamit ang wikang Filipino	3.00	0.804	Sumasang-ayon
14. Ang wikang Filipino ay dinamiko at nagbabago	3.10	0.830	Sumasang-ayon
15. Tinatanggap ko sa sarili ko ang wikang Filipino bilang aking pangalawang wika	3.58	0.600	Lubos na Sumasang-ayon
Factor Mean	3.32	0.664	Napakabuti ng Saloobin

Note. 1.00 - 1.75 = Lubos na Hindi sumasang - ayon/Poor; 1.76 - 2.50 = Hindi Sumasang - ayon/Fair; 2.51 - 3.25 = Sumang - ayon/Good; 3.26 - 4.00 = Lubos na sumasang - ayon/Very Good

Batay sa datos mula sa talahanayan, malinaw na positibo ang saloobin ng mga mag-aaral sa wikang Filipino. Sa kabuuang labinlimang pahayag, karamihan ay may interpretasyong *Lubos na Sumasang-ayon*, kabilang na ang mga pahayag tulad ng: "Ang wikang Filipino ay kasangkapan sa pagpapahayag ng damdamin" (mean = 3.48), at "Tinatanggap ko sa sarili ko ang wikang Filipino bilang aking pangalawang wika" (mean = 3.58), na may pinakamataas na mean score. Ang pangkalahatang factor mean na 3.32 na may SD = 0.664 ay tumutukoy sa mataas na antas ng pagsang-ayon at positibong pagtanggap ng mga mag-aaral sa wikang Filipino.

May mga mahahalagang tema sa resulta. Ang wikang Filipino bilang Identidad at Simbolo ng Bansa ay malinaw na kinikilala ng mga mag-aaral ang Filipino bilang simbolo ng kanilang pagkakakilanlan at pambansang pagmamalaki (Items 1 at 10). Ang wikang Filipino bilang Epektibong Midyum ng instruction and conversation ay kinikilala ng mga mag-aaral na ang Filipino ay isang epektibong kasangkapan sa edukasyon, komunikasyon, at sa pagpapahayag ng damdamin (Items 2, 6, 12, 13). Pagkilala sa Katangian ng Wika ay may pagpapahalaga rin ang mga mag-aaral sa dynamism ng Filipino bilang wikang nagbabago, nag-a-adapt, at may kakayahang teknikal (Items 7, 8, 14). Ang wikang Filipino bilang Makulay at Mayaman sa Kasaysayan ay kinikilala rin ang ganda, lalim, at kasaysayang dala ng wika (Items 3, 9), pati ang papel nito sa pag-uugnay ng mga rehiyon (Item 5). Nagpapahayag ng Personal na Koneksyon sa Wika ay inamin ng mga mag-aaral na gusto nila ang pakikinig at pagsasalita gamit ang Filipino, at tinatanggap nila ito bilang kanilang pangalawang wika (Items 12, 13, 15).

Ang mataas na mean ay patunay na may positibong saloobin ang mga mag-aaral sa wikang Filipino, kaya't mahalagang samantalain ito ng mga guro upang mas mapalalim pa ang paggamit ng Filipino sa mga akademikong diskurso, pananaliksik, at malikhaing gawain. Dahil kinikilala ng mga mag-aaral na ang Filipino ay epektibong tool sa edukasyon, dapat palawigin pa ang paggamit nito sa pagtuturo ng iba't ibang asignatura, lalo na sa mga paksang may lokal na konteksto. Ang pagkilala ng mga mag-aaral sa Filipino bilang simbolo ng identidad, kasaysayan, at pagkakaisa ng mga rehiyon ay isang senyales ng kultural na koneksyon sa wika. Maaaring gamitin ito bilang batayan ng mga proyektong makabayang pangwika gaya ng dokumentaryo, oral history, o pagsasaliksik sa lokal na wika at kultura. Dahil kinikilala ng mga mag-aaral na ang Filipino ay dinamiko at may teknikal na kakayahan, dapat ituro ito bilang modernong wika na kayang makipagsabayan sa larangan ng agham, teknolohiya, at iba pang larangang akademikong. Ang ganitong positibong saloobin ay nagbibigay-daan sa mas aktibong pagkatuto. Inirerekomenda ang paggamit ng mga learner-centered strategies tulad ng collaborative learning, project-based learning, at real-world communication tasks gamit ang Filipino.

Kasanayan ng mga Mag-aaral sa Talasalitaan

Ang talahanayan sa ibaba ay tungkol sa kasanayan ng mga mag-aaral sa talasalitaan. Ito ay naglalaman ng lebel ng kasanayan, bilang, porsyento, mean, standard deviation, at description.

Talahanayan 4

Kasanayan ng mga mag-aaral sa talasalitaan

Level	Frquency	Percentage	Mean	SD	Description
Above Average	202	96.2			
Average	8	3.8	26.62	1.645	Above Average
Below Average	0	0			
Total	210	100.0			

Note. No. Of Items=30 Legend: Beloe 18= Below Average; 18-25=Average; 26-30=Above Average

Mula sa 210 na mag-aaral, 202 o 96.2% ang nakakuha ng marka sa antas na "Above Average," habang 8 mag-aaral (3.8%) lamang ang nasa "Average" na antas. Walang mag-aaral ang nasa "Below Average," na nangangahulugang lahat ng kalahok ay nasa katamtaman hanggang mataas na antas ng kasanayan sa talasalitaan. Ipinapakita ng mataas na mean score (26.62 mula sa 30) na ang karamihan sa mga mag-aaral ay may malawak na kaalaman at pag-unawa sa mga salitang Filipino. Mababa rin ang SD (1.645), na nagpapahiwatig ng consistency o pagiging dikit-dikit ng scores—kumbaga, halos pare-pareho ang lebel ng kanilang kasanayan.

Ang resulta ay indikasyon na mahusay ang estratehiya ng pagtuturo sa talasalitaan, maging sa pagpili ng mga salita at konteksto sa pagtuturo. Inirerekomenda na ipagpatuloy at pagyamanin pa ito sa pamamagitan ng contextualized vocabulary instruction sa lahat ng asignatura. Dahil mataas ang kasanayan ng mga mag-aaral, maaari na silang harapin ang mas komplikadong babasahin o diskurso sa Filipino—halimbawa: panitikan, akademikong sulatin, o mas malalim na pagsasaliksik gamit ang wikang Filipino. Ang naunang datos tungkol sa pagkakalantad ng mag-aaral sa wikang Filipino ay posibleng isa sa mga dahilan kung bakit mataas ang kanilang kasanayan sa talasalitaan. Ipinapakita nito na ang aktwal na paggamit ng wika sa araw-araw ay may positibong epekto sa bokabularyo. Bagama't walang below average, mainam pa ring i-monitor ang mga nasa average na antas upang matulungan silang makahabol at makapantay sa kasalukuyang lebel ng klase.

Ayon sa pag-aaral nina Cabigon at Ramirez (2021), ang epektibong pagtuturo ng talasalitaan ay hindi lamang nakasalalay sa pagbibigay ng kahulugan ng mga salita, kundi higit sa lahat sa pagkakonteksto ng bokabularyo sa aktwal na gamit nito sa araw-araw na diskurso. Ang paggamit ng contextualized vocabulary instruction ay napatunayang nakatutulong sa pagpapalawak ng kaalaman ng mga mag-aaral sa salita, pati na rin sa pag-unawa sa mas komplikadong babasahin.

Antas Ng Kahirapan ng Bukabularyo

Ang talahanayan sa ibaba ay tungkol sa antas ng kahirapan sa mga bukabularyong sinagutan ng mga tagatugon.

Talahanayan 5

Antas Ng Kahirapan ng Bukabularyo

Antas	f	%
Madali	204	97
Katamtaman	5	2
Mahirap	1	1
Kabuuan	210	100

Batay sa datos, malinaw na karamihan ng mga mag-aaral ay nakaranas ng *madaling* antas ng bokabularyo sa kanilang mga aralin sa wikang Filipino, na may 204 o katumbas ng 97% ng kabuuang respondente. Limang (5) mag-aaral o 2% lamang ang nagsabing *katamtaman* ang antas ng kahirapan, habang isa (1) o 1% ang nagsabing *mahirap*. Ipinakikita ng talahanayan na ang mga salitang ginagamit sa mga aktibidad o materyales ay karaniwang pamilyar at madaling maunawaan ng karamihan sa mga mag-aaral.

Ang resulta ay nagpapahiwatig na ang mababang antas ng kahirapan sa bokabularyo ay may positibong impluwensya sa mas mataas na antas ng pagganap ng mga mag-aaral sa paggamit ng wikang Filipino. Ang pagiging pamilyar nila sa mga salitang ginagamit ay maaaring dahilan kung bakit karamihan ay nasa "Above Average" na lebel ng kasanayan. Ibig sabihin, kapag ang bokabularyo ay naaayon sa kanilang antas ng pag-unawa, mas nagiging madali para sa kanila na gamitin ito nang epektibo sa komunikasyon at pagsulat.

Ayon sa pag-aaral nina Reyes at Santiago (2022), ang lebel ng kahirapan ng bokabularyo ay may direktang ugnayan sa pagganap ng mag-aaral sa mga gawaing lingguwistiko. Lumabas sa kanilang pananaliksik na ang mga mag-aaral na exposed sa akmang antas ng bokabularyo ay mas nakapagpapahayag ng malinaw na ideya at mas nagkakaroon ng tiwala sa pagsasalita ng Filipino. Katulad ng resulta ng kasalukuyang pag-aaral, ipinakita rin sa kanilang pananaliksik na ang pagkakaroon ng malinaw at madaling salitang ginagamit sa mga aralin ay nakatutulong sa paglinang ng kasanayan sa wika.

Antas ng Pagkakalantad sa Wika ng mga mag-aaral

Ang datos ukol sa Antas ng Pagkakalantad sa Wika ng mga mag-aaral ay nagpapakita na madalas silang nalalantad sa wikang Filipino sa araw-araw na pakikipagkomunikasyon, panonood ng media, at paggamit ng social media. Ipinapahiwatig nito na ang wikang Filipino ay aktibong bahagi ng kanilang personal, panlipunan, at digital na buhay. Dahil dito, nagkakaroon sila ng mas matibay na koneksyon at kakayahang gumamit ng wika sa iba't ibang konteksto.

Talahanayan 6

Antas ng Pagkakalantad sa Wika ng mga mag-aaral

Pagkakalantad sa Wika	Mean	SD	Description
1. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa pakikipag-usap sa pamilya	3.4	0.641	Lubos na sumasang-ayon
2. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa mgakaibigan	3.4	0.604	Lubos na sumasang-ayon
3. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa socialmedia	3.43	0.542	Lubos na sumasang-ayon
4. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa mgaprojekto at takdang-aralin	3.5	0.58	Lubos na sumasang-ayon
5. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa mgapaboritong palabas at pelikula	3.5	0.596	Lubos na sumasang-ayon
6. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa mgakaganapan sa komunidad	3.51	0.563	Lubos na sumasang-ayon
7. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa pag-aaral	3.48	0.612	Lubos na sumasang-ayon
8. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa pakikipag-usap sa mga kaklase	3.5	0.657	Lubos na sumasang-ayon
9. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa mga aktibidad sa paaralan	3.5	0.685	Lubos na sumasang-ayon
10. Ako ay gumagamit ng wikang Filipino sa pagsasaliksik ng mga lokal na impormasyon	3	0.99	Sumasang-ayon
11. Ang pinapanood kong palabas sa telebisyon ay ang Wikang Filipino	2.99	0.99	Sumasang-ayon
12. Nakikipagkwentuhan ako sa mga kaibigan ko gamit ang wikang Filipino	2.97	0.968	Sumasang-ayon
13. Nagbabasa ako ng mga materyales na nakalimbag sa wikang Filipino	3.03	1.062	Sumasang-ayon
14. Madalas akong gumagamit ng diksyunaryo sa wikang Filipino	3.03	1.109	Sumasang-ayon
15. Maituturing na pangalawang wika ko ang Filipino	3.5	0.966	Lubos na sumasang-ayon
Factor Mean	3.32	0.218	Lubos na nalalantad

Note. 1.00-1.75 = Lubos na Hindi sumasang-ayon/Not Exposed; 1.76-2.50= Hindi Sumasang-ayon/Less Exposed; 2.51-3.25= Sumasang-ayon/Moderately Exposed; 3.26-4.00= Lubos na sumasang-ayon/Very well Exposed

Batay sa datos, ang factor mean para sa antas ng pagkakalantad sa wikang Filipino ay 3.32 na may SD = 0.218, na may deskripsyong "Very Well Exposed." Ipinapahiwatig nito na malawak ang pagkakagamit ng mga mag-aaral sa wikang Filipino sa kanilang araw-araw na buhay, lalo na sa iba't ibang larangan gaya ng tahanan, paaralan, komunidad, at online platforms.

May mga pahayag na may pinakamataas na mean (3.50–3.51) na ibig sabihin aktibong ginagamit ng mga mag-aaral ang wikang Filipino sa mga proyekto, takdang-aralin, aktibidad sa paaralan, pakikipagkomunika sa kaklase, komunidad, at panonood ng pelikula. Ipinapakita nito ang malawak at aktibong paggamit ng Filipino sa pormal at semi-pormal na konteksto, na mahalaga sa pagpapanatili at pagpapayabong ng wika bilang daluyan ng kaalaman at interaksyon.

May mga pahayag na may mababa ngunit katanggap-tanggap na mean (~ 3.00). Sa aspeto ng panonood sa telebisyon, pagbabasa ng printed materials, paggamit ng diksyunaryo, at informal na pakikipag-usap sa kaibigan, ang mga sagot ay nasa antas na "Sumasang-ayon."

Bagama't ginagamit pa rin ang wikang Filipino, may indikasyon na bumababa ang exposure ng mga mag-aaral sa ilang aspeto ng media at akademikong pagbabasa, posibleng dahil sa paglaganap ng Ingles sa digital at printed content.

Ipinapakita ng resulta na malakas pa rin ang presensiya ng wikang Filipino sa interpersonal na komunikasyon at gawaing pang-akademiko. Dapat itong palakasin pa sa pamamagitan ng integrasyon ng Filipino sa mga aktibidad sa iba't ibang asignatura upang manatiling buhay at makabuluhan ang wika. Ang bahagyang pagbaba ng mean sa pagbabasa ng aklat o panonood ng palabas sa wikang Filipino ay maaaring palatandaan ng pagbabago ng media consumption patterns. Mainam na hikayatin ang mga mag-aaral na magbasa ng mga babasahing Filipino at manood ng dekalidad na content sa Filipino upang mapalawak ang kanilang literacy exposure. Dahil maraming mag-aaral ang sumasang-ayon na pangalawang wika nila ang Filipino (Mean = 3.50), nararapat lamang na magkaroon ng mas sistematikong istrategiya sa pagtuturo nito—lalo na sa mga rehiyong may dominanteng lokal na wika—upang matiyak na pantay ang kasanayan sa pasulat at pasalitang komunikasyon. Ang mataas na antas ng exposure sa Filipino sa araw-araw ay dapat gamitin bilang entry point sa paglinang ng akademikong wika at higher-order thinking gamit ang Filipino. Halimbawa, maaaring gamitin ang mga personal na karanasan sa pagbuo ng sanaysay, pananaliksik, at presentasyon. Dapat lumikha ang mga paaralan ng mas inklusibo at wika-sensitibong kapaligiran kung saan ang paggamit ng Filipino ay natural, iginagalang, at sinusuportahan sa lahat ng aspekto ng edukasyon—mula sa silid-aralan hanggang sa co-curricular at community extension activities.

Antas ng Pagganap ng mga Mag-Aaral sa Pasalitang Komunikasyon

Ang antas ng pagganap ng mga mag-aaral sa pasalitang komunikasyon ay nagpapakita ng kanilang kasanayan sa malinaw na pagpapahayag ng kaisipan, damdamin, at opinyon gamit ang wikang Filipino. Karamihan sa mga mag-aaral ay may sapat na kumpiyansa at kakayahang makipagtalastasan sa harap ng klase o grupo. Gayunpaman, may ilang mag-aaral pa rin na nangangailangan ng gabay upang mapahusay ang kanilang pagbibigkas, wastong gamit ng wika, at organisasyon ng ideya

Talahanayan 7

Antas ng Pagganap ng mga mag-aaral sa pasalitang komunikasyon

Dimensions and Indicators	Mean	SD	Description
Katatanan at kalinawan sa pagsasalita			
1. Ako ay nakakapagsalita nang malinaw at hindi napuputol-putol	3.45	0.585	Lubos na sumasang-ayon
2. Ako ay mabilis makapag-isip at makapagbigay ng sagot	3.47	0.554	Lubos na sumasang-ayon
3. Ako ay gumagamit ng tamang bigkas at diin sa mga salita	3.49	0.538	Lubos na sumasang-ayon
4. Ako ay nag-uugnay ng mga ideya at impormasyon nang maayos	3.46	0.634	Lubos na sumasang-ayon
5. Ako ay nakikipagkomunika nang angkop sa sitwasyon	3.45	0.595	Lubos na sumasang-ayon
Kabuuan	3.46	0.309	Magaling
Pagbuo ng pangungusap			
1. Ako ay nakakabuo ng kumpletong pangungusap	3.48	0.619	Lubos na sumasang-ayon
2. Ako ay gumagamit ng tamang gramatika at wastong pagkakasunod-sunod ng mga ideya	3.47	0.579	Lubos na sumasang-ayon
3. Ako ay maayos na nag-uugnay ng mga pangungusap sa isang ideya	3.5	0.564	Lubos na sumasang-ayon
4. Ako ay gumagamit ng iba't ibang uri ng pangungusap na angkop sa sitwasyon	3.41	0.622	Lubos na sumasang-ayon
5. Ako ay makapagbigay ng mga pangungusap na malinaw at madaling maunawaan	3.45	0.57	Lubos na sumasang-ayon
Kabuuan	3.46	0.374	Magaling
Tulin ng pagsasalita			
1. Ako ay nagsasalita nang may tamang tulin na madaling sundan	3.52	0.572	Lubos na sumasang-ayon

2. Ako ay nakakabuo ng mga ideya nang hindi nagmamadali	3.43	0.599	Lubos na sumasang-ayon
3. Ako ay tumitigil at nag-iisip nang saglit bago magpatuloy	3.47	0.588	Lubos na sumasang-ayon
4. Ako ay nakakapag-adjust ng tulin ng pagsasalita batay sa sitwasyon	3.43	0.543	Lubos na sumasang-ayon
5. Ako ay hindi nahihirapan sa pagsasalita nang tuloy-tuloy	3.44	0.61	Lubos na sumasang-ayon
Kabuuan	3.46	0.345	Magaling
Grand Mean	3.46	0.262	Magaling

Note. 1.00-1.75 = Lubos na Hindi sumasang-ayon/Not Satisfactory; 1.76-2.50= Hindi Sumasang-ayon/Less Satisfactory; 2.51-3.25= Sumasang-ayon/Moderately Satisfactory; 3.26-4.00= Lubos na sumasang-ayon/Excellent

Ayon sa datos, ang kabuuang antas ng pagganap ng mga mag-aaral sa pasalitang komunikasyon ay may Grand Mean na 3.46 na may SD = 0.262, na tumutumbas sa deskriptor na "Magaling." Ipinapakita nito na, sa kabuuan, mahusay ang mga mag-aaral sa paggamit ng wikang Filipino sa pasalitang anyo, at lubos silang sumasang-ayon sa mga positibong pahayag ukol sa kanilang kasanayan.

Sa. Katatagan at Kalinawan sa Pagsasalita, ang mga mag-aaral ay nagpapakita ng malinaw na pagsasalita, tamang bigkas, at kakayahang iugnay ang mga ideya. Ipinapakita rin na nakakapagpahayag sila nang naaayon sa sitwasyon. Ang mataas na antas ng kumpiyansa sa pagsasalita ay nagpapakita ng matibay na pundasyon sa pakikipagtalastasan.

Sa Pagbuo ng Pangungusap, may kakayahan ang mga mag-aaral na bumuo ng kumpleto at maayos na pangungusap gamit ang tamang gramatika at wastong pagkakasunod-sunod ng mga ideya. Nagpapakita rin sila ng kasanayan sa paggamit ng iba't ibang uri ng pangungusap depende sa sitwasyon. Ang bahaging ito ay nagpapakita ng kognitibong kakayahan sa pag-oorganisa ng wika.

Sa Tulin ng Pagsasalita, nakakapagsalita ang mga mag-aaral sa angkop na bilis, hindi nagmamadali, at marunong huminto upang mag-isip. Ipinapakita rin ang kakayahang i-adjust ang tulin ng pagsasalita batay sa konteksto, na mahalaga sa malinaw na pagpapahayag at pakikipag-ugnayan.

Ang pare-parehong mataas na mean sa lahat ng larangan ay nagpapahiwatig na ang mga mag-aaral ay may malakas na kasanayan sa oral communication. Maaaring isama ng mga guro ang mas masalimuot at mataas na antas ng pagsasalita (hal. debate, presentasyon, at panayam) upang higit pa itong malinang. Dahil mahusay na nakabubuo ng malinaw at lohikal na pangungusap ang mga mag-aaral, maaaring bigyang-pansin ang mga gawaing nakatuon sa paghihinuha, pangangatwiran, at argumentasyon gamit ang wikang Filipino. Ang kakayahan sa pag-adjust ng tulin, pag-uugnay ng ideya, at pag-angkop sa sitwasyon ay nagpapakita ng potensyal para sa mas mabisang retorikal na komunikasyon. Maaari na silang bigyan ng mga aktibidad tulad ng talumpati, storytelling, o simulated interviews. Ang resulta ay indikasyon ng epektibong pagtuturo ng pasalitang Filipino sa kasalukuyan. Inirerekomenda na ipagpatuloy ang mga learner-centered na estratehiya tulad ng collaborative speaking tasks, peer feedback, at oral performance-based assessment. Bagamat "magaling" ang kabuuang resulta, hindi dapat kalimutan na ang ilang mag-aaral ay maaaring nangangailangan pa rin ng dagdag na suporta. Maaaring gamitin ang formative assessments upang matukoy ang mga estudyanteng kailangang i-monitor o bigyan ng mas maraming praktis.

Ugnayan ng Paglantad, Saloobin at talasalitaan sa pasalitang komunikasyon ng mga mag-aaral

Ang talahanayan sa ibaba ay nagpapakita ng ugnayan ng paglantad sa wika, saloobin sa wikang Filipino, at lawak ng talasalitaan sa antas ng pasalitang komunikasyon ng mga mag-aaral. Sa pamamagitan ng pagsusuri sa mga datos, makikita kung paano nakaaapekto ang bawat salik sa kakayahan ng mag-aaral na makipagtalastasan nang epektibo gamit ang wikang Filipino, lalo na sa mga gawaing pasalita gaya ng talumpati, talakayan, at pakikipanayam.

Talahanayan 8

Ugnayan ng Paglantad, Saloobin at talasalitaan sa oral communication ng mga mag-aaral

		Oral	Paglantad	Saloobin
Paglantad	Pearson's r	0.666	—	
	df	208	—	

		Oral	Paglantad	Saloobin
	p-value	<.001	—	
Saloobin	Pearson's r	0.580	0.540	—
	df	208	208	—
	p-value	<.001	<.001	—
Talasalitaan	Pearson's r	0.703	0.855	0.867
	df	208	208	208
	p-value	<.001	<.001	<.001

Batay sa ipinasang correlation matrix, ipinapakita ng mga resulta na may makabuluhang ugnayan ang kakayahan sa oral na komunikasyon ng mga mag-aaral sa wikang Filipino sa kanilang paglantad (self-exposure), saloobin (attitude), at talasalitaan (vocabulary).

Una, makikita na ang oral na komunikasyon at paglantad ay may Pearson's r na 0.666 at may p-value na <.001, na nagpapahiwatig ng moderate to strong at makabuluhang positibong ugnayan. Ibig sabihin, habang tumataas ang kakayahan ng mag-aaral sa oral na komunikasyon, tumataas din ang kanilang galing sa paglantad ng sarili sa wikang Filipino.

Ikalawa, ang ugnayan ng oral na komunikasyon at saloobin ay may Pearson's r na 0.580 ($p < .001$), na nagpapakita rin ng moderate positive correlation, na nangangahulugang mas positibo ang saloobin ng mag-aaral sa Filipino kung mataas ang kanilang kakayahan sa pakikipag-usap.

Panghuli, may strong positive correlation sa pagitan ng oral na komunikasyon at talasalitaan, na may Pearson's r na 0.703 at $p < .001$. Ipinapahiwatig nito na habang lumalawak ang talasalitaan ng mag-aaral, mas nagiging mahusay sila sa oral na komunikasyon. Sa kabuuan, ipinapakita ng datos na may malinaw at makabuluhang kaugnayan ang oral na komunikasyon sa paglantad, saloobin, at talasalitaan ng mga mag-aaral sa wikang Filipino. Ang mga aspetong ito ay mahalagang salik sa pagpapahusay ng kanilang kasanayan sa pakikipagtalastasan.

Dahil may makabuluhang ugnayan ang oral na komunikasyon sa paglantad, saloobin, at talasalitaan, mainam na bigyang-tuon sa kurikulum ang mga gawaing nakapokus sa pagsasalita tulad ng talumpati, spoken poetry, at impromptu speaking. Makakatulong ito upang mapaunlad hindi lamang ang kakayahan sa pagsasalita kundi pati na rin ang tiwala sa sarili at mas positibong pananaw sa paggamit ng wikang Filipino. Ang mataas na ugnayan ng oral na komunikasyon at talasalitaan ay nagpapakita na ang lawak ng bokabularyo ay mahalagang salik upang maipahayag ng malinaw at epektibo ang kaisipan. Dapat hikayatin ang mga guro na magturo ng talasalitaan sa kontekstong makabuluhan, gamit ang mga tekstong malapit sa karanasan ng mag-aaral. Ang kaugnayan ng saloobin sa oral na komunikasyon ay nangangahulugan na ang positibong pananaw ng mag-aaral sa Filipino ay may ambag sa kanilang pagsasalita. Kaya't dapat magsagawa ng mga aktibidad na nagpapakita ng kahalagahan, kagandahan, at aplikasyon ng Filipino sa tunay na buhay upang mahubog ang mas malalim na pagpapahalaga sa wika. Ang mataas na ugnayan ng oral na komunikasyon sa paglantad ay nagpapahiwatig na kailangang linangin ang kakayahan ng mag-aaral sa pagharap at pakikisalamuha. Ang mga gawaing kolaboratibo gaya ng role-playing, panel discussion, o dramatization ay epektibong paraan upang mapaunlad ang kanilang self-exposure. Ang ugnayang nakita sa mga baryabol ay nagpapahiwatig na ang pagsasanay sa oral na komunikasyon ay may domino effect sa iba pang aspeto ng pagkatuto. Sa ganitong pananaw, mahalaga ang holistikong diskarte sa pagtuturo ng Filipino na pinagsasama ang kasanayan, kaalaman, at pag-uugali.

KONKLUSYON AT MGA REKOMENDASYON

Konklusyon

Batay sa pagsusuri ng datos, lumilitaw na magaling ang antas ng pasalitang pagganap ng mga mag-aaral sa wikang Filipino, gaya ng makikita sa mga larangang katatasan at kalinawan sa pagsasalita, pagbuo ng pangungusap, at tulin ng pagsasalita. Ipinapahiwatig nito na ang mga mag-aaral ay may matibay na kakayahan sa mabisang pakikipagtalastasan gamit ang wikang Filipino sa iba't ibang konteksto.

Kalakip nito, natukoy rin sa ikalawang talahanayan na ang mga mag-aaral ay "Very Well Exposed" sa wikang Filipino. Malawak ang gamit ng Filipino sa mga kontekstong interpersonal (tahanan, kaibigan, komunidad), akademiko

(takdang-aralin, proyekto, paaralan), at online (social media), bagama't may bahagyang pagbaba ng exposure sa ilang media at printed materials. Ang ganitong mataas na antas ng pagkakalantad ay nagpapalalim sa kanilang kaalaman at kumpiyansa sa wika. Higit pa rito, malinaw mula sa correlation matrix na may makabuluhang positibong ugnayan ang kasanayan sa oral communication sa paglantad ng sarili, saloobin sa wika, at lawak ng talasalitaan, Ipinapakita nito na ang kahusayan sa pagsasalita ay kaakibat ng positibong disposisyon sa Filipino, malawak na bokabularyo, at kumpiyansa sa pagpapahayag ng sariling ideya.

Sa kabuuan, ipinapahiwatig ng mga resulta na ang malawak na pagkakalantad sa wikang Filipino ay may positibong impluwensya sa antas ng kasanayan sa pasalitang komunikasyon, at ang mga kaugnay na salik tulad ng saloobin, talasalitaan, at paglantad ng sarili ay may mahalagang papel sa paglinang ng wika. Patunay ito na ang wika ay hindi lamang kasangkapan ng komunikasyon, kundi isang mahalagang bahagi ng kultural, akademiko, at personal na pag-unlad ng mag-aaral.

Rekomendasyon

Palakasin ang Programang Nakatuon sa Oral na Komunikasyon. Inirerekomendang dagdagan at pagyamanin pa ang mga aktibidad sa silid-aralan na naglililang sa pasalitang kasanayan ng mga mag-aaral. Maaaring isama ang mga gawaing gaya ng talumpati, dayalogo, role play, panayam, at debate sa mga aralin upang mapataas ang kumpiyansa sa pagsasalita at lalong mahasa ang katatasan, tulin, at pagbuo ng pangungusap.

Pagyamanin ang Talasalitaan sa Iba't Ibang Konteksto. Makatutulong ang patuloy na pagsasanay sa paggamit ng malawak at angkop na bokabularyo, lalo na sa pagbibigay ng mga gawaing nakatuon sa pagsasaliksik, malikhaing pagsulat, at presentasyon. Dapat hikayatin ang paggamit ng Filipino hindi lamang sa pormal na sitwasyon kundi maging sa pang-araw-araw na interaksyon.

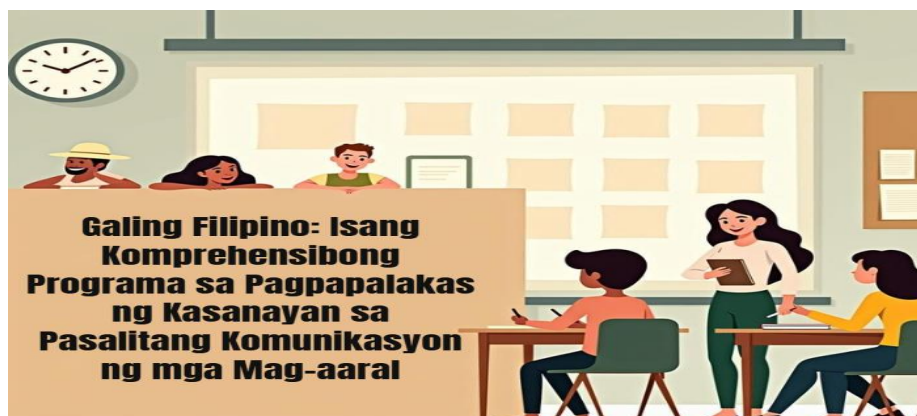
Palalimin ang Pagkakalantad sa Wika sa Media at Print. Bagama't malawak ang paggamit ng Filipino sa interpersonal at akademikong larangan, mas makabubuti kung palalawigin pa ang pagkakalantad ng mga mag-aaral sa midya at babasahing nasa wikang Filipino. Inirerekomenda ang pagbibigay ng listahan ng mga babasahing pampanitikan, blog, at online materials sa Filipino upang mapalawak ang exposure ng mga mag-aaral sa mas mataas na antas ng wika.

Dapat isulong ang multidisiplinaryong paggamit ng Filipino sa iba't ibang asignatura upang mapatibay ang gamit nito bilang daluyan ng kaalaman at pagkatuto. Maaaring gamitin ang wika bilang pangunahing midyum sa mga presentasyon, proyekto, at community extension programs upang mapanatili itong buhay at makabuluhan sa mga mag-aaral.

Ang saloobin sa wika ay may direktang kaugnayan sa kahusayan sa pagsasalita. Kaya't dapat maglunsad ang paaralan ng mga programang nagpapalalim ng pagmamalasakit sa wikang Filipino — gaya ng Buwan ng Wika, spoken word poetry competitions, at mga seminar ukol sa kahalagahan ng wikang pambansa sa identidad at pambansang kaunlaran.

Inirerekomenda rin ang pagpapalawak ng pananaliksik sa iba't ibang antas ng mag-aaral, paaralan, at rehiyon upang mas matukoy ang mga salik na nakaaapekto sa oral communication skills. Maaari ring gamitin ang mga resulta upang makabuo ng instructional modules o intervention programs para sa mga mag-aaral na nangangailangan ng karagdagang suporta.

AWTPUT NG PAG-AARAL

Rasyonal

Batay sa natuklasan ng pag-aaral, ang mga unang taon na mag-aaral sa kursong Edukasyon sa Cebu Eastern College ay may mataas na antas ng kasanayan sa pasalitang komunikasyon, positibong saloobin sa wikang Filipino, malawak na talasalitaan, at malawak na pagkakalantad sa wika. Gayunpaman, upang mapanatili at higit pang mapaunlad ang kasanayang ito, nararapat lamang na makabuo ng isang interbensyon o programa na sistematikong lilinang sa mga aspektong ito. Layunin ng programang ito na maging tulay sa pagpapatatag ng kasanayang pasalita sa Filipino bilang mahalagang batayan sa kanilang propesyon bilang magiging guro.

Layunin ng Programa

- Palakasin ang pasalitang kasanayan ng mga mag-aaral gamit ang wikang Filipino sa pormal at di-pormal na konteksto.
- Linangin ang positibong saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng wikang pambansa.
- Palawakin ang bokabularyo sa pamamagitan ng makabuluhang aktibidad at karanasang pangwika.
- Palalimin ang pagkakalantad sa wikang Filipino sa iba't ibang anyo ng komunikasyon sa paaralan at komunidad.

Nilalaman ng Programa

Gawain	Deskripsyon
A. Filipino Orator's Training	Pagsasanay sa pagsasalita sa harap ng madla: talumpati, impromptu, at spoken poetry.
B. Talasalitaan sa Konteksto	Mga interaktibong Gawain gaya ng <i>Filipino Word Wall</i> , larong bokabularyo, at salita ng Linggo.
C. "Filipino sa Araw-araw" Challenge	Isang linggong hamon kung saan Filipino lamang ang gagamitin sa lahat ng komunikasyon sa klase.
D. Kwentuhang Filipino	Pagsasagawa ng kwentuhan, pagkukwento, at pakikipanayam na gumagamit lamang ng Filipino.
E. Pagsulat at Pagbigkas	Gawaing nakatuon sa malikhaing pagsulat at pagbabahagi ng sariling akda sa harap ng klase.
F. Media Exposure	Pagsusuri sa mga palabas, bidyo, o babasahing Filipino at pagbabahagi ng pananaw sa pasalitang paraan.

Estratehiya ng Pagsasakatuparan

- Isasama ang programa bilang *co-curricular activity* ng mga asignaturang maykinalaman sa wika.
- Magtalaga ng *language mentor* bawat seksyon upang manguna sa implementasyon.
- Magsagawa ng *language portfolio* na maglalaman ng kaunlaran sa kasanayang pasalita ng bawat mag-aaral.
- Gumamit ng *rubrics at feedback* upang masukat ang bawat aktibidad.

Benepisyaryo ng Programa

- Mga mag-aaral sa kursong Edukasyon (unang taon)
- Kaguruan sa Filipino at *General Education*
- Administrasyon ng paaralan
- Mga estudyanteng may kahinaan sa oral na komunikasyon

Inaasahang Bunga ng Programa

- Pagtaas ng tiwala sa sarili ng mga mag-aaral sa paggamit ng wikang Filipino sa mga presentasyon, diskurso, at panayam.
- Paglawak ng talasalitaan at mas aktibong paggamit ng wika sa pang-araw-araw na sitwasyon.
- Mas positibong saloobin sa Filipino bilang midyum ng intelektuwalisadong talakayan.
- Pagtataguyod ng isang kultura na sensitibo sa wika sa loob ng institusyon.

Panukalang Pagsusuri sa Programa

- *Pre-test at post-test* sa pasalitang komunikasyon upang masukat ang pag-unlad.
- Sarbey sa saloobin at interes pagkatapos ng bawat bahagi ng programa.
- Pagbuo ng *reflection papers* ng mga mag-aaral upang suriin ang personal na epekto ng programa.

Programang Interbensyon

Ang programang interbensyon ay idinisenyo upang mapalakas ang kasanayan ng mga mag-aaral sa pagsasalita ng wikang Filipino, batay sa mga teoryang pangwika nina Vygotsky (1978), Halliday (1985), at sa mga alituntunin ng DepEd MATATAG Curriculum (DepEd Order No. 012, s. 2024). Ang interbensyong ito ay may malinaw na layunin, may makatwirang batayan, at naglalaman ng mga kongkretong aktibidad na maaaring isagawa sa loob at labas ng silid-aralan.

Ang interbensyon ay nakaugat sa *Social Interaction Theory* ni Vygotsky na nagpapakita ng kahalagahan ng pakikisalamuha sa pagkatuto ng wika, at sa *Systemic Functional Linguistics* ni Halliday na nagtuturo na ang wika ay may gamit panlipunan. Bukod dito, sinusuportahan ito ng DepEd MATATAG Curriculum, na nagsusulong ng aktibong paggamit ng wikang Filipino sa mga pampaaralang gawain upang mapalalim ang identidad at kakayahang lingguwistiko ng mga mag-aaral.

Layunin ng Interbensyon

Layunin ng programang ito na:

1. Mapalawak ang pagkakalantad ng mga mag-aaral sa aktwal na paggamit ng wikang Filipino sa iba't ibang kontekstong komunikatibo;
2. Malinang ang kasanayan sa pagsasalita ng mga mag-aaral batay sa tatlong aspekto: katatasan at kalinawan, pagbuo ng pangungusap, at tulin ng pagsasalita;
3. Mapaunlad ang tiwala sa sarili ng mga mag-aaral sa paggamit ng wikang Filipino sa mga pormal at impormal na sitwasyon;
4. Magbigay ng makabuluhang karanasan sa paggamit ng wika sa pamamagitan ng kolaboratibo at malikhaing gawain.

Mga Inirerekomendang Gawain at Aktibidad

Upang maisakatuparan ang mga layunin ng interbensyon, narito ang mga inirerekomendang gawain na maaaring isama sa kurikulum o extracurricular program ng paaralan:

1. Pangkatang Gawain sa Klase
 - Roundtable discussion (Filipino-only rule)
 - Collaborative storytelling
 - Peer teaching gamit ang wikang Filipino
2. Mga Palabas o Presentasyong Pampaaralan
 - Balagtasang – upang malinang ang lohika, bigkas, at pagbuo ng argumento sa Filipino
 - Dialogo o Role-Play – pagsasanay sa natural na dayalogo gamit ang tunay na sitwasyon
 - Dula-dulaan – pagbuo ng maikling dula mula sa sariling karanasan o tekstong pampanitikan
 - Talumpati at Pagbabalita – pagsasanay sa pormal na gamit ng Filipino sa publikong pagsasalita
 - Sabayang Pagbigkas at Pag-awit ng Tula – pagpapayaman ng bigkas, ritmo, at damdamin
 - Flipclass Reporting – pagpapaliwanag ng aralin sa wikang Filipino sa harap ng klase
3. Mga Proyektong Pangkultura
 - Buwan ng Wika Program na binubuo ng serye ng aktibidad
 - Filipino Spoken Word Poetry Night
 - Inter-class Debate gamit ang wikang Filipino

Inaasahang Bunga ng Interbensyon

Sa pamamagitan ng mga aktibidad na ito, inaasahan na:

- Tataas ang antas ng pagsasalita ng mga mag-aaral sa wikang Filipino;
- Mabibigyang-lakas ang kanilang tiwala sa sarili;
- Mahuhubog ang makabayang damdamin at pagpapahalaga sa sariling wika;
- Mapapalawak ang paggamit ng Filipino sa iba't ibang larangang akademiko, gaya ng agham, pananaliksik, at teknolohiya, upang mas mapatunayang ito ay modernong wikang kayang makipagsabayan.
- Magiging mas aktibo at makabuluhan ang partisipasyon ng mga mag-aaral sa loob ng silid-aralan at sa komunidad gamit ang Filipino bilang pangunahing daluyan ng ideya, damdamin, at pagkilos.

TALASANGGUNIAN

- Andres, T. D. (1991). *Understanding Filipino values: A management approach*. New Day Publishers.
- Aquino, B. G. (2004). *Pananaliksik: Gabay sa paggawa ng tesis*. National Book Store.
- Bautista, M. L. (2004). Tagalog-English code-switching as a mode of discourse. *Asia Pacific Education Review*, 5(2), 226–233.
- Bernardo, A. (2005). Bilingual code-switching as a resource for learning and teaching. *The Linguistics Journal*, 1(1), 19–36.

- Busalanan, C. (n.d.). Mga salik na nakakaapekto sa pag-unawa sa wikang Filipino ng mga mag-aaral sa EIM-A. Dr. Cecilio Putong National High School. Retrieved November 21, 2024, from <https://tinyurl.com/5cnt33hr>
- Constantino, R. (1970). *The miseducation of the Filipino*. Malaya Books.
- Dayag, D. T. (2010). Attitudes towards Filipino and English among Philippine bilinguals. *Philippine ESL Journal*, 4, 24–39.
- Dela Peña, R. (2021, October). Boses ng kabataan: Hamon sa pasalitang Filipino. Tinig ng Mag-aaral (CEC High School Publication), 18–19.
- Dicang, V. J. P., & Molina, H. B. (2023). Mga hamong kinakaharap ng mga mag-aaral sa paggamit ng wikang Filipino sa makrong kasanayan sa pagsasalita. *Cognizance Journal of Multidisciplinary Studies*, 3(12), 161–175. <https://doi.org/10.47760/cognizance.2023.v03i12.014>
- Dita, S. N. (2009). The Filipino bilingual's competence in academic discourse. *Philippine Journal of Linguistics*, 40(1), 34–47.
- Espiritu, C. (2005). *Kasanayan sa komunikasyon at pananaliksik sa wika at kulturang Filipino*. Vibal Publishing.
- Gacia, R. (2018). Oral proficiency among preservice teachers in Cebu: A correlational analysis. *Southeast Asian Linguistics Journal*, 11(3), 45–60.
- Gonzalez, A. (1998). *Language and nationalism: The Philippine experience thus far*. Ateneo de Manila University Press.
- Gutierrez, M. T. (2019). *Pasalitang komunikasyon at self-confidence ng mga mag-aaral sa senior high school* (Master's thesis, Cebu Normal University).
- Le, M. T., & Nguyen, T. B. (2023). Roles of cognitive linguistics to second language acquisition. *ICTE Conference Proceedings*, 3, 118–126. <https://doi.org/10.54855/ictep.2339>
- Lopez, M. (2022, March). Wikang Filipino: Kasangkapan sa makabagong komunikasyon. *Ang Dalubhasa* (Official Magazine of CEC), 12–14.
- Lumbera, B. (2000). *Revaluation: Essays on literature, cultural politics, and the Filipino imagination*. UST Publishing House.
- Luo, Z. (2024). A review of Krashen's input theory. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 26, 130–135. <https://doi.org/10.54097/3fnf5786>
- Mahn, H., & Fazalehaq, H. M. (2020). Vygotsky and second language acquisition. In C. A. Chapelle (Ed.), *The Encyclopedia of Applied Linguistics* (1st ed., pp. 1–8). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781405198431.wbeal1272.pub2>
- Martin, I. (2014). Mother tongue, other tongue: The politics of multilingual education in the Philippines. *Language Problems and Language Planning*, 38(2), 159–179.
- Nolasco, R. (2009). *Multilingual education in the Philippines: Reclaiming a tradition*. UP Press.
- Paz, C. (2006). *Pagpapahayag: Mga batayang kaalaman at kasanayan*. Lorimar Publishing.
- Santiago, L. M. (2003). *Ang Filipino bilang wikang pambansa*. Rex Book Store.
- Santos, E. (2023, February). *Kasanayan sa wika: Hamon sa bagong normal*. Sanghaya (College Student Magazine), 22–23.
- Semorlan, R. (2008). *Komunikasyong Pasalita*. C & E Publishing.
- Sirbu, A. (2015). The significance of language as a tool of communication. <https://doi.org/10.21279/1454-864X>
- Tupas, R. (2015). Inequalities of multilingualism: Challenges to mother tongue-based multilingual education in the Philippines. *Current Issues in Language Planning*, 16(4), 432–448.
- Tupas, R., & Lorente, B. (2014). A 'new' politics of language in the Philippines. *Language Policy*, 13, 335–352.